

liggende Lovforslag vil fare temmelig haardt frem mod en Del af de Industridrivende, som vilde blive ramte deraf, idet man jo fra alle Sider gaar ud fra, at den foreslaaede Skat vil reducere Forbruget og derved Produktionen, i alt Fald ret betydeligt. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det Omfang, hvori det vil ske; selve Lovforslaget forudsætter, at det vil reducere den til det Halve, og det er let at se, at den Del af Producenterne, som det saaledes gaar ud over, vil være de mindre Brænderier, de svagest stillede i Konkurrencen. Det forekommer mig klart, at dersom der her forelaa et Lovforslag, der gik ud paa at paahvde Standsningen af denne Produktion, den absolute Lukning af alle Brænderier fra en vis Dag, vilde Alle være enige om, at dette maatte ske ved Expropriation imod Erstatning til de Paagjældende. Nu gjør man ikke saaledes, men søger derimod at faae, en Del af de paagjældende Industrier tilintetgjort. Man paalægger en Skat ikke i den Forventning, at den paagjældende Industri nok vil være i Stand til at kunne bære den, men med den udtrykkelige Forventning, at den ikke vil være i Stand dertil, og at Virkningen vil blive en Indskrænkning af den paagjældende Produktion. Det forekommer mig, at det fra flere Synspunkter vil være ønskeligt, om man viste sig saa inødekommende som muligt imod dem, som trues haardt af denne Lov, og det forekommer mig saameget mere naturligt, som der i Diebliffet foreligger en anden lille Lov, som gaar ud paa, at Statskassen kan anvende 10,000 Kr. for at sætte de mindste og daarligst drevne Brænderier i Stand til at vedblive at bestaa til Trods for den Bestatning, som de ikke kunde søie sig ind under efter den ny Bestatning. Her er altsaa taget et meget vidtgaende Hensyn til de mindre Brænderiers Tarv, og det forekommer mig, at det vilde være i Overensstemmelse dermed, om man vilde tage et lignende Hensyn med denne Lov. Det, der sigtes paa, er dog væsentlig dette, at faae Forbruget og ogsaa Produktionen formindsket; om at give en Erstatning til samtlige Brænderier, kan der selvfølgelig efter denne Sags Natur ikke være Tale; thi det vilde være det Samme som at ophæve en Del af den Bestatning, man paalægger. Om en Expropriation og fuld Erstatning kan der heller ikke være Tale; men det jeg ønsker overveiet af den høitærede Finanzminister er, om man ikke kunde fastsætte en vis passende Erstatning — jeg siger udtrykkelig en passende Erstatning, fastsat efter et Skøn — som man tilbød de Brænderier, der frivillig

lukkede inden en vis Dag; en Erstatning, jeg ønskede fastsat i Forhold til den Mængde Rarum, som faktisk har været benyttet af dem i de sidste 3 Aar, eller hvilken Tid man nu vilde sætte. Jeg tror, man her ved ogsaa i væsentlig Grad vilde bortrydde en Del af den Modstand, som gjør sig gjældende imod det foreliggende Lovforslag, og i hvert Tilfælde vilde man stille det saaledes, at de Producenter, som vedbleve deres Virksomhed, efter at Loven var fremkommen, nu ikke kunne beklage sig derover, da de selv havde Valget imellem 2 Alternativer, at lukke imod en vis Erstatning, eller at fortsætte. Jeg ser meget vel de Indvendinger, der kunne gjøres imod dette Forslag, og det er netop, fordi saadanne falde saa let i Munden, at jeg vil bede den ærede Finanzminister om at overveie Sagen. Det kan selvfølgelig siges, at der jo allerede i den forløbne Tid efterhaanden er bleven nedlagt et ikke ringe Antal Brænderier, og at man paa en Maade nu stillede dem gunstigere, som efter denne Lov bleve nedlagte, end dem, som før denne Lovs Fremkomst have maattet lukke; men det forekommer mig, at Forholdet er et helt andet. Hidtil ere de blevene nedlagte paa Grund af den naturlige Konkurrence, i hvilken de ikke have kunnet bestaa, hvorfor de fandt det hensigtsmæssigt, rigtigt og kloge at standse Bedriften; nu derimod blive de ved en Statsforanstaltning, ved en Lov, et Skattepaalæg fra Statens Side, tvungne til at standse deres Virksomhed, saa det forekommer mig, at det stiller dem saa forskjelligt, at man næppe kan sige, der vilde fremkomme nogen Uret ved at behandle dem anderledes end dem, man tidligere, da der ikke var Tale om noget Saadant, standse. Jeg haaber, at den høitærede Finanzminister vil tage dette Punkt uuder Overveielse; jeg føler mig forvisset om, at det ogsaa er hans Ønske, at den paagjældende Industri ikke skal rammes haardere, end det netop er nødvendigt, naar man vil naae de Formaal, som den høitærede Minister søger at naae ved det foreliggende Lovforslag.

Svar: Gjennem alle disse noget varierende Udtalelser, vi have hørt her i de sidste tre Dage, gaar som en sifter ensformig Melodi dette, at dette Lovforslag ikke egner sig til at fremmes her i Thinget. Dette anser jeg for Hovedsagen, og naar det først staar fast, saa har den øvrige Diskussion kun underordnet Interesse for mig, idet den nærmest har været af akademisk Natur og af og til stræber langt ud over dette Forslags Grændser overfor Toldspørgsmaalet og lignende Spørgsmaal, som vi ville komme til-